

Hodnocení: 2 body

Jméno: Lada Železná, 333190

LATOUR, Bruno (1999): *Pandora's hope: Essays on the reality of science studies*. Cambridge: Harvard University Press, kapitola 4: From Fabrication to Reality (str. 113-144)

Alternativní název: Artikulované propozice jako vztah lidských a nelidských entit ve vědeckém výzkumu

Ve čtvrté kapitole se Latour obrací k práci Louise Pasteura v oblasti kvašení. Vychází ze sporu mezi tvrzením, že vědecká fakta jsou konstruována, a tvrzením, že jsou reálná. Konstruktivistické hledisko ignoruje roli „nelidského“ prvku, tedy autonomní a automatickou aktivitu bakterií. Naivně realistické hledisko naopak opomíjí vliv Pasteurovy práce. Ve skutečnosti však právě jeho usilovná práce v laboratoři vede k nezávislosti substance. Diskuze mezi realismem a konstruktivismem se stává bezpředmětnou, protože vědecká fakta jsou zároveň reálná i konstruovaná. Latour zavádí pojem propozice pro vztah mezi lidskými i nelidskými entitami. Propozice vnímá jako příležitosti rozdílných entit, aby vstoupily do vzájemného kontaktu. Mezi propozicemi se ustanovuje vztah, který Latour nazývá artikulací. Otázkou není, zda je proces kvašení reálný či konstruovaný, ale jakým způsobem se stává artikulovatelným. Latour ukazuje, že tato artikulace je umožněna právě prostřednictvím experimentu v laboratoři, během kterého se jednotlivé entity (fermenty, Latour i další) proměňují.

LATOUR, Bruno (1999): *Pandora's hope: Essays on the reality of science studies*. Cambridge: Harvard University Press, kapitola 5: The Historicity of Things (str. 145-173)

Alternativní název: Od atributů k substanci: Relativní existence vědeckých poznatků

V páté kapitole chce Latour reformovat otázku historičnosti. Ukazuje, že žádný poznatek nemá absolutní existenci. V pojetí klasické dichotomie mezi subjektem a realitou či světem a slovy stojí na počátku substance mimo historii, která je později poznána myslí člověka. V takovém pojetí tedy substance žádnou historii nemá. Pokud však vyjdeme z představy cirkulujících referencí, pak historičnost věci je tvořena unikátní kombinací entit, které ji vytvořily. Na počátku tedy nestojí substance, ale série atributů, od které se k substanci pomalu pohybujeme. Relativní existence této substance spočívá v její svázanosti s časem a místem. Každý poznatek může být později reartikulován. Stabilní existenci a dlouhotrvající vítězství určitého poznatku zajišťuje podle Latoura institucionální charakter substance. Institucionální mechanismy napomáhají udržovat sdílenou představu o existenci určitého fenoménu, která byla utvořena kolektivní historií.